

ผลของการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวานต่อความพึงพอใจ
ของผู้ป่วย และจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล โรงพยาบาลสมุทรสาคร

นางสาว จุฬามณี คุณวุฒิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-940-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF USING THE STANDARD OF NURSING CARE FOR DIABETES
MELLITUS PATIENTS ON PATIENTS' SATISFACTION AND LENGTH
OF STAY, SAMUT SAKHON HOSPITAL**

Miss Chulamanee Kunawut

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration**

Program in Nursing Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-940-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวานต่อ
ความพึงพอใจของผู้ป่วย และจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล
โรงพยาบาลสมุทรสาคร

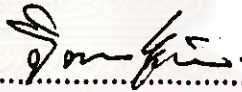
โดย นางสาวจุฬามณี คุณวุฒิ
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กิระนันทน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

จุฬารัตน์ คุณวุฒิ : ผลของการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวานต่อความพึงพอใจของ
ผู้ป่วย และจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล โรงพยาบาลสมุทรสาคร (EFFECTS OF USING THE STANDARD
OF NURSING CARE FOR DIABETES MELLITUS PATIENTS ON PATIENTS' SATISFACTION AND
LENGTH OF STAY, SAMUT SAKHON HOSPITAL) อ. ที่ปรึกษา : อ. ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์, 162
หน้า. ISBN 974-332-940-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลที่ได้รับ และจำนวน
วันนอนในโรงพยาบาลก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ประชากร คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่รับไว้รักษา ณ หอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ
ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่รับไว้รักษาในหอผู้ป่วยอายุกรรมหญิง และหอผู้ป่วยอายุกรรมชาย โรงพยาบาลสมุทรสาคร จำนวนทั้ง
สิ้น 75 คน (ก่อนการใช้มาตรฐานการพยาบาล 50 คน และหลังการใช้มาตรฐานการพยาบาล 25 คน) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
เป็นแบบเฉพาะเจาะจง ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชุดได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน แบบสังเกตกิจ
กรรมการพยาบาล แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการพยาบาล และแบบบันทึกจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล
ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงแล้ว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน
สูงกว่าก่อนการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. จำนวนวันนอนในโรงพยาบาลลดลง หลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน แต่ไม่
มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4077562236 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: STANDARD OF NURSING CARE / DIABETES MELLITUS / PATIENTS' SATISFACTION WITH NURSING CARE / LENGTH OF STAY.

CHULAMANEE KUNAWUT : EFFECTS OF USING THE STANDARD OF NURSING CARE FOR DIABETES MELLITUS PATIENTS ON PATIENTS' SATISFACTION AND LENGTH OF STAY, SAMUT SAKHON HOSPITAL. THESIS ADVISOR : POL. CAPT. YUPIN AUNGSUROCH, Ph.D. 162 pp. ISBN 974-332-940-4.

The purposes of this research were to compare the patients' satisfaction with nursing care received and length of stay before and after using the Standard of Nursing Care for Diabetes Mellitus Patients.

Population were patients in In- Patient Department, Samut sakhon Hospital. The sample were 75 diabetes mellitus patients in Female and Male Medicine Department, Samut Sakhon Hospital (50 for before using the Standard of Nursing Care and 25 for after using the Standard of Nursing Care), selected by purposive sample.

Four instruments used to collect data which were the Standard of Nursing Care for Diabetes Mellitus Patients, nursing activities observation form, patients' satisfaction with nursing care questionnaire and check list in length of stay, were tested for content validity and reliability.

Major findings were as following :

1. The patients' satisfaction with nursing care after using the Standard of Nursing Care for Diabetes Mellitus Patients were higher than before using the Standard of Nursing Care for Diabetes Mellitus Patients with statistically significant at the .05 level.

2. The length stay after using the Standard of Nurse Care for Diabetes Mellitus Patients were lower than before using the Standard of Nursing Care for Diabetes Mellitus Patients with insignificant.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา..... 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทางด้านสถิติ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายนามในภาคผนวกทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และคณะพยาบาล รวมทั้งผู้ป่วยโรคเบาหวานทุกท่านที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย และหอผู้ป่วยพิเศษสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โรงพยาบาลสมุทรสาคร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลอง และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนสนับสนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจ คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูล และความช่วยเหลือในด้านต่างๆเป็นอย่างดีจากคุณ ระบะภา มั่นคง พี่น้องๆในโรงพยาบาลสมุทรสาคร เพื่อนร่วมรุ่น และพี่น้องๆในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอรำลึกถึงและกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้กำเนิด ให้กำลังใจ และให้โอกาสในการศึกษาของลูกมาตลอดชีวิต รวมถึงญาติพี่น้องอันเป็นที่รักทุกท่านที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในด้านการเงินแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สุภาวดี วิทยานิพนธ์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬามณี คุณวุฒิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๘
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 ปัญหาการวิจัย	7
1.4 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	7
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	9
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	10
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 มาตรฐานการพยาบาล	13
2.2 งานวิจัยเชิงผลลัพธ์	32
2.3 ความพึงพอใจของผู้ป่วย	34
2.4 จำนวนวันนอนในโรงพยาบาล	41
2.5 คุณภาพการบริการพยาบาล	43
2.6 ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน	47
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	65
3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	65
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
3.3 การดำเนินการทดลอง.....	79
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	84
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	99
5.1 สรุปผลการวิจัย	103
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	104
5.3 ข้อเสนอแนะ	105
รายการอ้างอิง	107
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	116
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	119
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	122
ภาคผนวก ง. ผลของการใช้แบบสังเกตกิจกรรมการพยาบาล	194
ประวัติผู้วิจัย	196

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การเปรียบเทียบขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล และการสร้างมาตรฐานการพยาบาล	22
2. ขั้นตอนการสร้างมาตรฐานการพยาบาลเชิงกระบวนการ และมาตรฐานการพยาบาลเชิงผลลัพธ์ ตามวิธีปฏิบัติการพยาบาลของเมสัน	24
3. ขั้นตอนการสร้างมาตรฐานการพยาบาลเชิงกระบวนการ และมาตรฐานการพยาบาลเชิงผลลัพธ์ ตามการวินิจฉัยการพยาบาล ตามการวินิจฉัยของแพทย์ และตามมโนทัศน์ทางการพยาบาลของเมสัน.....	25
4. รูปแบบของงานวิจัยเชิงผลลัพธ์ตามแนวคิดของ Holzemer (1992)	33
5. จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน และจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคเบาหวาน.....	67
6. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของผู้ป่วย กลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 ต่อบริการพยาบาลรวมทุกด้าน และรายด้านก่อนการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	86
7. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลรวมทุกด้าน และรายด้าน ก่อนการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน (กลุ่ม 1) และหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน (กลุ่ม 3)	95
8. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลรายข้อในด้านความสามารถทางเทคนิควิชาชีพ ก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

9.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของ ผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลรายข้อในด้านลักษณะบุคลิกภาพ ก่อนและหลังการใช้ มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน	91
10.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของ ผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลรายข้อในด้านสัมพันธภาพที่มุ่งความไว้วางใจ ก่อนและ หลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน	93
11.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของ ผู้ป่วยต่อบริการพยาบาลรายข้อในด้านสัมพันธภาพที่มุ่งให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อนามัย ก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน	89
12.	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยโรคเบาหวานจำแนกตามจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล...	97
13.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนวันนอนในโรงพยาบาล ก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน	98

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย